

Elin: Ikäihmisten raati

Aika: 24.4.2023 klo 14.00 -16.40

Paikka: Y 3, Kurki

Läsnäolijat:

Dumell Gurli	jäsen
Fant Håkan	jäsen
Finnberg Ulla	jäsen
Koski Kirsti	jäsen
Knuts Gun	jäsen
Lindholm Jari	jäsen
Löv Pehr	jäsen
Möuts Fjalar	jäsen
Nyby Eila	jäsen
Nylund Mariann	jäsen
Peltomäki Pirjo	jäsen
Perttola Jussi	jäsen
Söderback Birgitta	jäsen
Toikka-Klutse Reija	jäsen
Pia Vähäkangas	sektorijohtaja, ikäihmiset
Markus Råback	geriatrian ylilääkäri
Paula Olin	ylihoitaja kotiin tarjottavat palvelut
Monika Björkqvist	sosiaalihuollon edustaja
Johanna Björkman	Sote-uudistushankkeen edustaja
Tarja Koukkunen	alueellinen palvelupäällikkö Vaasa-Laihia

Poissaolijat: Finnberg Ulla, Knuts Gun

Asiantuntijat: Kathy Guss, ylihoitaja asiakas- ja palveluohjaus
Satu Hautamäki, toimialuejohtaja asiakas- ja resurssikeskus
Paula Kullas, palvelupäällikkö kotikuntoutus
Kirsi Laitila, projektipäällikkö tulevaisuuden Sotekeskus hanke
Johanna Silfver-Forsbacka, projektityöntekijä tulevaisuuden Sotekeskus hanke

Puheenjohtaja: Pia Vähäkangas

Sihteeri: Tarja Koukkunen

Ohjelma:

14.00-14.10	Kahvi
14.10-15.00	Sähköinen terveystarkastus ja Elintapaohjaus / Kirsi ja Johanna
15.00-15.50	Palveluiden saatavuus ja Tulevaisuus- ja sopeuttamishjelma, Asiakas- ja resurssikeskus Kathy / Satu
15.50-16.00	Lyhyt tauko
16.00-16.33	Kotikuntoutus ja Tulevaisuus- ja sopeuttamishjelma, Kuntoutus / Paula
16.35-16.40	Käytännön asioista sopimista

Julkilausuma 24.4.2023

Sähköinen terveystarkastus ja elintapaohjaus

Johanna Silfver-Forsbacka, projektityöntekijä ja

Kirsi Laitila, projektipäällikkö tulevaisuuden Sotokeskus -hanke, Pohjanmaan hyvinvointialue

Elintapaohjaukseen tutustuttiin Finger-mallin avulla. Lähteenä asiantuntijoilla oli Kivipelto & Helenius 2021 kirja: Hjärnhälsa, på dina fem fingrar. Förebygg och minska alzheimers och minnesproblem. Nämä Finger –mallin osa-alueet ovat terveellinen ruoka, fyysinen aktiivisuus, aivojumppa, sosiaalinen aktiivisuus sekä sydän- ja verisuonitautien riskitekijöiden hallinta. Sen jälkeen raatilaiset saivat tutustua sähköiseen terveystarkastukseen (löytyy osoitteesta: www.omaolo.fi) oman kännykän ja esityksen avulla. Sähköinen terveystarkastus pohjautuu Finger (viisi sormea) –malliin. Nyt pilottivaiheessa tämä sähköinen terveystarkastus tehdään 70-vuotistarkastukseen liittyen ennen vastaanottoa seniorineuvolassa. Sähköinen terveystarkastus oli nähtävillä myös paperiversiona. Tämän toimintamallin tavoitteena on tukea ikääntyneiden kotona asumista.

Asiakasraatilaiset totesivat:

- Miten saada väestö tähän mukaan? Vastaus: Seniorineuvola toiminnan kautta, jota pilotoidaan keväällä 2023 Vaasassa, 70-vuotiaiden hyvinvointi- ja terveystarkastus pohjautuvat tähän Finger –malliin. Myös digitaalinen elintapaohjauksen luentosarja Finger –toimintamallista on tulossa Pohjanmaalle
- Yksinasuvat ja muistisairaat ovat haaste. Miten heihin saadaan kontakti ja sitoutumaan esim. liikkumiseen?
- Yksinäisyys on iso haaste
- Eri asumismuodot. Yhteisöllinen asuminen? Olisiko siitä apua aktiivisuuden ylläpitämisessä? Tarvitaan pitkän tähtäimen suunnitelma siitä, keiden vastuulle asumismuotojen kehittäminen kuuluu? Yhdistykset mukana? Yhteistyö Pohyn (Pohjanmaan yhdistysten kattojärjestö) kanssa? Raha ei saisi yksin olla ratkaisevana tekijänä, kun mietitään palvelutarjontaa. Tulisi löytää ne henkilöt, jotka esim. yhteisöllisestä asumisesta ja yleensä tästä toimintamallista hyötyisivät.
- Mitä sitten, jos ei ole varaa tehdä tarvittavia muutoksia esim. ruokailuun ja liikkumiseen?
- Hyvä väline aktiivisille ihmisille
- Tämä sähköinen terveystarkastus on hyvä, jostain on aloitettava
- Myös eläkeläisjärjestöt voisivat ottaa tästä Finger –mallista luentosarjan esim. tulevan syksyn ohjelmistonsa.
- Mitä tarkoitetaan kodilla? Myös tehostetussa palveluasumisessa olo rinnastetaan kotona asumiseen. Kodilla ei tässä tarkoitetta välttämättä sitä lapsuudenkotiä, josta on ehkä jo vuosikymmeniä sitten muuttanut pois. Koti on siellä, mihin maksaa vuokraa.

**Palveluiden saatavuus ja Tulevaisuus- ja sopeuttamisohjelma, Asiakas- ja resurssikeskus
Kathy Guss, ylihoitaja asiakas- ja palveluohjaus ja
Satu Hautamäki, toimialuejohtaja asiakas- ja resurssikeskus, Pohjanmaan hyvinvointialue**

Ylihoitaja Kathy Guss kertoi, miten palveluiden saatavuutta on pyritty parantamaan. Seniorilinja on nyt avattu pilottina Vaasan alueelle. Toiminta tulee pilotin myötä laajenemaan koko alueelle. Seniorilinjaan soittaessa ei tarvitse käyttää numerovalikkoa, vaan puheluun vastaa aina ihminen. Tähän vaikuttaa toki resurssien ja puhelujen määrä, miten nopeasti kyetään puheluun vastaamaan. Tavoitteena on vastata mahdollisimman nopeasti. Seniorilinnan numero 06 218 9800.

Asiakasraatitilaiset totesivat:

- Miten tästä tullaan informoimaan väestöä? Vastaus: Kotikäynti-lehdessä kesäkuulla sekä alueen sanomalehdissä.
- Yhdistysten Talo Korsholmanpuistikolla voisi osallistua myös tämän tiedon informointiin.
- Onko tekstiviestillä asiointi mahdollista hoidon tarpeen arvointiin, jos kyseessä on esim. kuuromykkä henkilö? Vastaus: ei vielä ole mahdollista tekstiviestillä asioida, mutta viedään asiaa eteenpäin. Tällaisessa tilanteessa, myös omainen voi soittaa asiakkaan puolesta.
- Takaisinsoittoa saa usein odottaa kauan. Onko tähän mietitty ratkaisua? Vastaus: Takaisinsoitoissa on vielä tällä hetkellä kuntakohtaisia eroja, koska alueella on käytössä monta eri puhelinjärjestelmää. Jatkossa, kun saadaan yksi yhteinen puhelinjärjestelmä, on mahdollista saada homma paremmin toimimaan ja myös kuntakohtaiset valinnat voidaan tällöin poistaa. Kun saadaan järjestelmät toimimaan yhteen, saadaan myös takaisinsoitot koordinoitua selkeämmin.

Tulosaluejohtaja Satu Hautamäki kertoi Tulevaisuuden Sopeuttamisohjelmasta Asiakas- ja resurssikeskuksessa ja siihen liittyvistä kehittämissä tehtävistä, joiden tarkoituksena on kustannusten nousun hillintä ja kustannusten karsinta. Ryhmät ovat pureutuneet mm. henkilöstöostopalveluiden hillintään, työntekijöiden rekrytointiprosessiin sekä sähköisten asiainnin mahdollisuuden kehittämiseen.

Asiakasraatitilaiset kommentoivat:

- Sosiaalihuolto mainittiin ensimmäisen kerran, vaikka se on yksi iso kokonaisuus sosiaali- ja terveydenhuollossa hyvinvointialueella.
- Miten muuta kuin suomea ja ruotsia puhuvat on huomioitu palveluissa? Vastaus: Tulkkipalvelut on käytettävissä. Yhteistyö tulkkikeskuksen kanssa on päivittäistä. Hyvinvointialueen väestöstä 7% on muun kuin suomen- tai ruotsinkielisiä.

**Kotikuntoutus ja Tulevaisuus- ja sopeuttamisohjelma, Kuntoutus
Paula Kullas, palvelupäällikkö kotikuntoutus, Pohjanmaan hyvinvointialue**

Palvelupäällikkö Paula Kullas kertoi kotikuntoutuksesta sekä kuntoutuksessa aloitetuista ja suunnitteilla olevista kehitystehtävistä. Kotikuntoutuksella tarkoitetaan asiakkaan kotiin tarjottavaa palvelua. Kotikuntoutus sisältää ympäristön kartoituksen ja muutostöiden suosituksen lisäksi yksilöllisen harjoittelun, jonka tavoitteena on asiakkaan suoriutuminen arjen askareista sekä kotona että kodin ulkopuolella. Lisäksi annetaan ohjausta omatoimiseen toimintakyvyn ylläpitämiseen. Tehostetuissa asumispalveluyksiköissä asuminen rinnastetaan kotona

asumiseen. Tavoitteena on mahdollistaa kotiutuminen suoraan erikoissairaanhoidosta esim. operaation jälkeen (kuten lonkkakeikkaus) suoraan kotiin. Siten voidaan lyhentää osastohoitoaikaa ja vähentää palveluntarvetta. Tällöin vältytään siirroilta eri hoitolaitoksien välillä ja kuntoutuminen ja toimintakyvyn palautuminen on helpompaa omassa tutussa ympäristössä. Suunnitelmassa on yhtenä vaihtoehtona perustaa tehostetun kotikuntoutuksen tiimi, johon kuuluvat lääkärin lisäksi ainakin potilaan hoidosta vastaavat sairaanhoitaja ja perushoitaja. Kotikuntoutukseen liittyvät myös ryhmätoiminta ja palveluihin ohjaaminen.

Asiakasraatilaiset totesivat:

- Koti on siellä, mihin maksetaan vuokraa.
- Miten muistisairaiden kuntoutuksen kanssa? Miten pystytään kuntouttamaan kotiin?
Kullas: Sairauden vaihe huomioidaan, mutta ketään ei voida pakottaa kuntoutukseen, jos ei itsellä ole halua osallistua. Yleensä onnistuu hyvin lievässä muistisairauden vaiheessa. Kuntoutusta on tarjolla myös palveluasumisessa sekä intervallijaksolla.
- Tuntevatko VKS:n lääkärit tämän toimintamallin? Kullas: Tämän eteen tehdään töitä.
- Kuka hoitaa, jos toinen on sairaalassa ja kotiin jäävä ei yksin selviä? Tähän tarvitaan lisää resursseja.
- Asioita ei saa ajatella pelkästään rahan / budjetin kautta. Pitää investoida myös elämänlaatuun. ja turvallisuuteen.

Käytännön asioista sopimista

Sovittiin, että jatkossa kokouksen julkilausuma käydään yhdessä läpi ja hyväksytään seuraavan kokouksen yhteydessä.

Seuraava kokous sovittiin tiistaille 5.9.2023 klo 14 läsnäolokokouksena.

Paikkana Vaasan keskussairaala XC0.20 Hauki

Jakelu Ikäihmisten sektorin ohjausryhmä
Kati Piilikangas
Paula Kullas
Heidi Kotanen
Kathy Guss
Satu Hautamäki
Kirsi Laitila
Johanna Sifver-Forsbacka